Otázky a odpovědi: Očkování proti chřipce

Datum	16.10.2026
Subjekt	Ministerstvo zdravotnictví ČR
Region	Česká republika
Kategorie	Farmaceutický průmysl, Společnost a životní styl, Zdravotnictví a nemocnice

Očkování proti chřipce snižuje riziko závažného průběhu onemocnění a jeho komplikací. Zejména u seniorů, chronicky nemocných a dalších rizikových skupin je očkování důležité, protože snižuje pravděpodobnost závažných následků, jako jsou nutnost hospitalizace nebo dokonce úmrtí. K prevenci šíření chřipky přispívá také pravidelné větrání, důsledná hygiena rukou a ohleduplné chování při nemoci.

Co je chřipka a jak se projevuje

Co je sezónní chřipka?

Sezónní chřipka je virové onemocnění postihující především dýchací cesty. Obvykle se projevuje horečkou nebo zvýšenou teplotou, zimnicí, třesavkou, bolestmi svalů a kloubů, celkovou slabostí, rýmou, bolestí v krku nebo suchým kašlem.

Může chřipka u seniorů probíhat jinak?

Ano. U seniorů mohou typické příznaky chřipky chybět. Infekce se může projevit například nově vzniklou zmateností, pády, nechutenstvím nebo celkovým zhoršením stavu. Nepřítomnost horečky proto sama o sobě nevylučuje závažné onemocnění.

Za jak dlouho po nákaze se objeví příznaky?

Obvykle přibližně za dva dny od nákazy, nejčastěji v rozmezí jednoho až čtyř dnů. Toto období mezi nákazou a prvními příznaky se nazývá inkubační doba.

Jak se chřipka diagnostikuje?

K potvrzení chřipky se používá antigenní nebo PCR vyšetření ze vzorku odebraného z horních dýchacích cest, nejčastěji výtěrem z nosu nebo nosohltanu. Potřebu vyšetření posoudí lékař na základě klinického stavu. Samotné příznaky nemusí stačit ke spolehlivému odlišení chřipky od jiných virových respiračních infekcí.

Jaké následky může chřipka mít

Jaké jsou nejčastější komplikace chřipky?

Mezi nejčastější komplikace chřipky patří zápal plic. Na virovou infekci může navázat také bakteriální infekce dýchacích cest. Chřipka může také vést zhoršení již existujících chronických onemocnění, např. cukrovky, astmatu, chronické obstrukční plicní nemoci (CHPN) nebo srdečně – cévních onemocnění.

Po komplikovaném průběhu však nemusí být zotavení úplné. Zejména u seniorů může dojít k dlouhodobému a nevratnému zhoršení chronických onemocnění, omezení pohyblivosti, úbytku sil a ztrátě soběstačnosti. Člověk pak může potřebovat pomoc s běžnými činnostmi, které před

onemocněním zvládal sám. Prevence chřipky proto pomáhá chránit nejen zdraví, ale i kvalitu života a soběstačnost.

Může chřipka zasáhnout i jiné orgány než plíce?

Ano. Vzácně může chřipka dojít způsobit například zánět srdečního svalu nebo zánět mozku. U pacientů s chřipkou je také zvýšené riziko infarktu, cévní mozkové příhody, hluboké žilní trombózy nebo plicní embolie.

To neznamená, že se tyto komplikace objeví u každého nemocného. Jsou však jedním z důvodů, proč chřipku nepodceňovat, zejména u osob ve vyšším věku, chronicky nemocných a dalších rizikových skupin.

Kdo je nejvíce ohrožen závažným průběhem?

Chřipka se vyskytuje ve všech věkových i sociálních skupinách. Vyšší riziko závažného průběhu mají především novorozenci a kojenci, těhotné ženy, senioři, lidé s chronickými onemocněními a osoby s oslabenou imunitou, ať už vrozeně, v důsledku onemocnění nebo léčby.

Pro koho je očkování vhodné

Komu se očkování doporučuje?

Očkování proti chřipce je vhodné pro všechny od 6 měsíců věku. Zvláště je doporučováno seniorům, těhotným ženám, osobám s chronickými onemocněním, lidem s oslabenou imunitou a lidem, kteří trpí opakovanými a častými infekcemi dýchacích cest.

Očkování se doporučuje také osobám, které jsou s těmito skupinami v pravidelném kontaktu nebo o ně pečují, například rodinným příslušníkům, pečujícím osobám a zdravotnickým pracovníkům. Vhodné je rovněž pro pracovníky ve zdravotnictví, sociálních službách, školství a dalších profesích zajišťujících chod kritické infrastruktury. Doporučuje se také cestovatelům.

Mohu se očkovat v těhotenství a při kojení?

Ano. Očkování proti chřipce v těhotenství pomáhá chránit těhotnou ženu, ale také i plod a následně i dítě po narození v prvních měsících života. Očkování lze bezpečně podat během celého období těhotenství i během kojení.

Používá se stejná vakcína pro všechny věkové skupiny?

Ne. Výběr vakcíny závisí na věku a zdravotním stavu očkované osoby. Pro seniory je k dispozici vysokodávková vakcína, která obsahuje vyšší dávku antigenu a může poskytovat lepší ochranu než standardní vakcína. U osob ve věku 65 let a starších je plně hrazena z veřejného zdravotního pojištění.

Pro dětí a dospívající od 2 do 17 let je k dispozici vakcína ve formě nosního spreje. Vhodnost konkrétní vakcíny vždy posoudí ošetřující lékař nebo pediatr.

Co od očkování očekávat

Jaký je hlavní přínos očkování proti chřipce?

Očkování proti chřipce pomáhá snížit riziko závažného a komplikovaného průběhu onemocnění chřipky, včetně nutnosti hospitalizace nebo úmrtí. Důležité je pro osoby s vyšším rizikem komplikací

a pro lidi s chronickými onemocněními, u nichž může chřipka vést ke zhoršení zdravotního stavu. I očkovaný člověk může chřipkou onemocnět, průběh onemocnění však bývá zpravidla mírnější a riziko závažných komplikací nižší.

Proč mohu po očkování dostat rýmu, kašel nebo horečku?

Rýmu, kašel, horečku a další respirační příznaky může způsobovat řada různých virů a bakterií. Vakcína proti chřipce chrání pouze proti chřipce a neposkytuje ochranu proti všem původcům respiračních onemocnění, například rhinovirům nebo RSV.

Onemocnění jinou infekcí po očkování proto neznamená, že očkování proti chřipce neúčinkovalo. Ochrana proti chřipce se navíc vytváří postupně a plně se rozvíjí přibližně za dva týdny po očkování. Ani poté není ochrana stoprocentní, očkování však významně snižuje riziko závažného průběhu a komplikací.

Chrání mě dlouhodobě prodělaná chřipka?

Po prodělání chřipky si organismus vytváří imunitní odpověď. Neznamená to však spolehlivou a dlouhodobou ochranu před dalším onemocněním chřipkou. Chřipkové viry se průběžně mění a získaná imunita postupem času slábne. Proto se doporučuje každoroční očkování i lidem, kteří chřipku v minulosti prodělali.

Jak se prakticky dostat k očkování

Kde se mohu nechat očkovat?

Očkování proti chřipce zajišťují praktičtí lékaři, u dětí praktičtí lékaři pro děti a dorost, očkovací centra a další poskytovatelé zdravotních služeb, kteří očkování provádějí. Termín a dostupnost vhodné vakcíny je vhodné si předem ověřit. Přehled očkovacích míst je k dispozici na webu Ministerstva zdravotnictví ČR.

Kdy je nejvhodnější doba k očkování?

Očkování proti chřipce je nejvhodnější absolvovat na podzim, ideálně v říjnu nebo listopadu před začátkem hlavní chřipkové sezóny. Ochrana se vytváří přibližně dva týdny po očkování. Pokud podzimní termín nestihnete, může mít očkování smysl i později během chřipkové sezóny, zejména pokud je virus nadále v populaci rozšířen.

Mohu se očkovat proti chřipce a covidu-19 současně?

Ano. Vakcínu proti chřipce a vakcínu proti covidu-19 lze podat při stejné návštěvě, a to do různých míst vpichu. Jde o dvě samostatná očkování, která chrání proti různým onemocněním. O vhodnosti současného podání a načasování očkování se poraďte se svým lékařem.

Je očkování hrazené ze zdravotního pojištění?

Ano, očkování proti chřipce je z veřejného zdravotního pojištění hrazeno vybraným skupinám pojištěnců. Patří mezi ně zejména osoby ve věku 65 let a starší a některé skupiny pacientů s chronickými onemocněními nebo poruchami imunity. Ostatní zájemci mohou využít příspěvek na očkování z fondu prevence své zdravotní pojišťovny. Podmínky úhrady a výše příspěvků se mohou mezi pojišťovnami lišit.

Jaké jsou možné nežádoucí účinky očkování

Kdo nemůže být očkován proti chřipce?

Očkování proti chřipce není vhodné pro osoby, které v minulosti prodělaly závažnou alergickou reakci (anafylaxi) po předchozí dávce vakcíny proti chřipce nebo na některou z jejích složek. U osob s akutním horečnatým onemocněním a nachlazením se očkování odkládá do uzdravení. O vhodnosti očkování se vždy poraďte se svým lékařem.

Jaké jsou nežádoucí účinky očkování?

Mezi běžné reakce po očkování proti chřipce patří bolest, zarudnutí nebo otok v místě vpichu a přechodná únava. Může se objevit také bolest hlavy, bolest svalů nebo zvýšená teplota. Tyto obtíže jsou obvykle mírné a během několika dní samy odezní.

Úplný seznam možných nežádoucích účinků je uveden v příbalové informaci konkrétní vakcíny. Pokud se u vás objeví výrazné, neobvyklé nebo přetrvávající potíže, kontaktujte svého lékaře.

Může očkování způsobit chřipku?

Ne. Vakcíny proti chřipce neobsahují živé chřipkové viry schopné vyvolat onemocnění, a chřipku proto způsobit nemohou. Po očkování se mohou objevit přechodné nežádoucí účinky, jako jsou únava, bolest hlavy, bolest svalů nebo zvýšená teplota. Tyto projevy jsou známkou reakce imunitního systému na očkování a obvykle během několika dní samy odezní.

Jak se vybírá složení vakcíny

Jak se určuje, proti kterým virům má vakcína chránit?

Složení vychází z celoročního sledování chřipkových virů po celém světě. Laboratoře zapojené do mezinárodní sítě Světové zdravotnické organizace (WHO) analyzují vzorky od nemocných a sledují, které viry a varianty se šíří a jak se mění. Na základě těchto údajů odborníci doporučují složení vakcín pro nadcházející respirační sezónu.

Proč se očkování opakuje každý rok?

Chřipkové viry se průběžně mění a ochrana získaná po očkování časem slábne. Proto se složení vakcín pravidelně aktualizuje a očkování se doporučuje opakovat každý rok, ideálně na podzim.

Přestože je složení vakcíny každoročně přizpůsobováno očekávaným cirkulujícím virům, mohou se viry mezi výběrem složení a začátkem chřipkové sezóny dále měnit. Shoda mezi vakcínou a cirkulujícími viry proto nemusí být vždy dokonalá a míra ochrany se může v jednotlivých sezónách lišit.

Jak se chřipka léčí

Co je základem léčby?

Základem léčby chřipky je klidový režim, dostatečný příjem tekutin a léčba příznaků, například horečky, bolesti hlavy nebo bolesti svalů.

U vybraných pacientů může lékař předepsat antivirotika, tedy léky působící proti chřipkovému viru. Jejich účinnost je nejvyšší, pokud jsou podána včas po začátku onemocnění. Pokud patříte do rizikové skupiny, kontaktujte při podezření na chřipku lékaře co nejdříve, aby mohl posoudit vhodnost této

léčby.

Pomáhají na chřipku antibiotika?

Ne. Antibiotika nepůsobí proti chřipkovému viru a samotnou chřipku neléčí. Lékař je může předepsat pouze v případě bakteriální komplikace, například u některých zápalů plic nebo jiných bakteriálních infekcí, které mohou na chřipku navázat. O nasazení antibiotik rozhoduje na základě zdravotního stavu pacienta a výsledků vyšetření.

Jak chránit sebe a své okolí

Jak se chřipka přenáší?

Chřipka se šíří především kapénkami a drobnými částicemi uvolňovanými z dýchacích cest nakaženého člověka při kašli, kýchání, mluvení nebo dýchání. Riziko přenosu je vyšší při blízkém kontaktu s nemocným, zejména v uzavřených a nedostatečně větraných prostorách. K přenosu může dojít také prostřednictvím kontaminovaných rukou nebo předmětů, pokud si následně člověk sáhne na oči, nos nebo ústa.

Jak omezit šíření chřipky?

Očkování, používání respirátoru a další opatření se doplňují. Očkování pomáhá snižovat riziko závažného průběhu a komplikací chřipky, zatímco zodpovědné chování omezuje šíření chřipky i dalších respiračních infekcí.

- **Při příznacích infekce zůstaňte, pokud možno doma a omezte kontakt s ostatními lidmi.**
- **Odložte návštěvy seniorů, chronicky nemocných a dalších ohrožených osob.**
- **Používejte dobře přiléhající respirátor**, zejména pokud musíte být během nemoci v kontaktu s ostatními. Respirátor pomáhá chránit také svého nositele při kontaktu s nemocnými nebo v prostředí se zvýšeným rizikem nákazy.
- **Pravidelně větrejte a myjte si ruce.**
- **Při kašli a kýchání zakrývejte ústa a nos kapesníkem nebo loketní jamkou.**

Vytvořeno ve spolupráci s MUDr. Nikolou Zálešákovou, Klinika infekčních nemocí a cestovní medicíny 2. LF UK a Fakultní nemocnice Motol a Homolka.

https://mzd.gov.cz/faq-ockovani-proti-chripce